

[Kølbjørn.]

hederne, nu vil påstå, at resultaterne er uden forbindelse med den førte politik. Er ansvaret regeringens, når det ser mørkt ud, kommer man ikke uden om at give den del i æren, når det går fremad,

Iøvrigt må man næppe se bort fra de psykologiske faktorer på dette ømfindtlige område. Utvivlsomt har følelsen af, at der blev anlagt en stram finanspolitik for at hemme valutaforringelsen, i sig selv vakt tillid. Oppositionspresen, der lagde op til landets fallit, kan ikke tillægge sig andel i denne forbedring. Andre har da også anlagt en langt mere optimistisk vurdering; således udtalte lederen af det svenske folkeparti, professor Bertil Ohlin — den mand, som fremfor nogen har været den liberalistiske økonomis bannerfører i Sverige — i et interview med „Ekstrabladet“ den 12. oktober i år — jeg beder om tilladelse til et kort citat her og i det følgende:

„Danmarks økonomi har det langt bedre, end de fleste danske aner. Pengene er gode nok, og de bliver bedre!“

Det er en bemærkelsesværdig dom, udtalt, som den er, af en mand, der på een gang er sagkyndig — Bertil Ohlin var jo i sin tid professor i nationaløkonomi ved Københavns universitet — og ingenlunde kan mistænkes for partipolitisk overensstemmelse med den danske regering.

Er der således en umiskendelig lettelse i valutasisuationen, uden at denne begyndende opgang dog bør forlede os til let-sindighed, er til gengæld priserne på hjemmemarkedet kommet i stærk bevægelse. Detailpristallet steg i oktober til 405 mod 397 i juli, og bevægelsen er ingenlunde standset, tværtimod, en række nye stigninger er sat ind, og andre vil afledes af dem.

I relation til det foreliggende finanslovsforslag betyder udsigterne for januarpristallet, at udgifterne vil blive forøget med dyrtidstillæg — måske med 3 portioner — og reguleringer af aldersrente m. m. Kommer udsvinget til at dreje sig om 3 portioner, er der tale om en forøgelse af udgifterne med 75 mill. kr., som der på en eller anden måde må sikres dækning for. Prisstigningerne betyder øjeblikkeligt øgede udgifter for hjemmenes husholdning og på længere sigt mere anspændt offentlig økonomi — særlig for kommunerne, hvis

indtægtsmuligheder er begrænsede — samt større lønudgifter i erhvervslivet. De har, som naturligt er, straks givet anledning til livlig offentlig diskussion; vi har påny oplevet angrebene på pristalsreguleringen. Adskillige steder fremstilles det, som om lønmodtagerne kan være ganske ligeglade med enhver prisstigning; de er „privilegerede“ og får alt dækket, fortælles det. Ja, til tider kan man få det indtryk, at det er pristalsreguleringen, som er årsag til vanskelighederne, og at den derfor omgående må afskaffes. Uanset at alle ville foretrække et stabilt prisniveau, må det heroverfor være berettiget at slå fast:

1) Den regulering, som er fastsat i tjenestemandsløvs og kollektive arbejds-overenskomster, retter sig efter pristallets bevægelser. Er priserne stabile, sker der altså ingen forhøjelse på dette grundlag. Prisstigningerne kommer altid før lønstigningerne. Ifølge bladet „Frit Folk“ har det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen på et møde i Vejle udtalt:

„Jeg er betænkelig ved de store lønforhøjelser og er imod en automatisk pristalsregulering, men det er rigtigt, hvad der er sagt fra arbejderside, at lønningerne først stiger, når priserne er steget. Når lønningerne f. eks. stiger med 100 mill. kr., er der ikke tale om en forhøjelse af købekraften på denne beløb. Det kan ikke nytte at fremstille det sådan.“

Denne udtalelse vil jeg gerne anerkende.

2) Medens dyrtidsreguleringen for lønarbejderne i tiden 1939—46 skete kvartalsvis, foretages den nu kun hvert halvår. Det vil altså sige, at lønmodtagerne i mange måneder kommer til at bære de i efteråret indtrufne prisstigninger.

3) Lønreguleringen sker med bestemte øretillæg pr. time, eller for tjenestemandene med portioner for et bestemt antal points. Der er altså ikke tale om en procentvis forhøjelse, men om en regulering, der i mange tilfælde ikke dækker den skete prisforhøjelse.

Hvad angår de seneste stigninger i pristallet, fremgår det ganske klart, at de hovedsageligt skyldes faktorer udefra, først og fremmest de bedre priser for landbrugs-eksporten og de stærkt forhøjede brændselspriser. Iøvrigt er det sikkert af betydning, at spørgsmålet om avancerne nu er taget op